2-ŞÖBA · ÇORVAÇILIK VA HAYVONLAR MAHSULDORLIGI

PARRANDALARNING SAQLAŞ USULLARINING MAHSULDORLIGIGA TA'SIRI

Ziyada Menglimuratova
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
çorvaçilik va biotexnologiyalar universiteti Nukus filiali
2-bosqiç magistranti

DOI
10.66073/ReFocus-Conf/1311081
NASHR SANASI
13.11.2026 · Nukus
SAHIFALAR
411–412
NASHR HAMKORI
Research Focus
ISSN 2181-3833

IQTIBOS UÇUN Menglimuratova Z. Parrandalarning saqlaş usullarining mahsuldorligiga ta'siri // Veterinariya meditsinasi va çorvaçilikdagi dolzarb muammolar va ularning yeçimlari: xalqaro ilmiy va ilmiy-texnik anjuman materiallari. – Nukus, 2026. – B. 411–412. – DOI: 10.66073/ReFocus-Conf/1311081

ANNOTATSIYA **otatsiya.** Maqolada Qoraqalpoğiston Respublikasi şaroitida saqlanayotgan tovuqlarning saqlaş usullarini mahsuldorligiga ta'siri parrandalarning turli davrlarda saqlanuvçanlik körsatkiçlari böyiça olingan ma'lumotlar xulosalar keltirilgan.

KALIT SÖZLAR **sözlar.** Ösiş, harorat, tuxum, eksport, texnologiya, mahsulot.

АННОТАЦИЯ **нотация.** В статье представлены результаты изучения влияния способов хранения на продуктивность кур, содержащихся в условиях Республики Каракалпакстан, а также выводы о показателях сохранности птицы в разные периоды.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА **ые слова.** Рост, температура, яйца, экспорт, технология, продукт.

ANNOTATION **notation.** The article presents the results of a study of the influence of storage methods on the productivity of chickens kept in the Republic of Karakalpakstan, as well as conclusions on the poultry survival rates in different periods.

KEY WORDS **ey words.** Growth, temperature, eggs, export, technology, product.

KIRIŞ. Qişloq xöjaligi Özbekiston iqtisodiyotining muhim tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Bu tarmoq mamlakatimiz aholisining oziq-ovqat mahsulotlariga, qayta işlaş sanoati tarmoqlarining esa xom aşyoga bölgan talabini qondiriş bilan birga, eksport salohiyatini mustahkamlaşning istiqbolli manbalaridan biri sanaladi.

Qişloq xöjaligini rivojlantiriş masalasi respublikamiz iqtisodiyotini rivojlantirişning muhim ustivor yönalişlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Mustaqillik yillarida qişloq xöjaligini islox qiliş böyiça juda ulkan va arzigulik işlar amalga oşirildi. Işlab çiqarişga yangi texnika va ilğor texnologiyalarni joriy etiş işlari yildan yilga jadallaşib, çeklangan er va suv resurslaridan, kapitaldan va mehnat resurslaridan foydalaniş samaradorligi yuksalmoqda. Özbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 13 noyabrdagi PQ-4015-sonli "Parrandaçilikni yanada rivojlantiriş böyiça qöşimça çora-tadbirlar töğrisida"gi qarorida keltirilganidek mamlakatimizda parrandaçilik sohasini rivojlantiriş va eksportga

möljallangan tayyor mahsulotlar işlab çiqariş hajmini oşiriş va turlarini kengaytiriş, şuningdek aholini mahalliy işlab çiqarilgan sifatli va arzon parrandaçilik mahsulotlari bilan ta'minlaş böyiça izçil çora-tadbirlar amalga oşirilmoqda.

Tadqiqotning maqsadi. Dehqon, fermer, şaxsiy yordamçi, kiçik biznes xöjaliklari şaroitida parrandalarning hayotçangligi, tuxum mahsuldorligi va iqtisodiy körsatkiçlarini örganişdan iborat.

Tadqiqotning vazifalari. Tovuqlarning saqlanuvçanligi, ösiş va rivojlanişi, baloğat yoşi, tovuqlarning tuxum mahsuldorligi va tuxum sifati örganiladi. Kiçik tadbirkor xöjaliklarida va fermer xöjaliklari şaroitida saqlaş usullari, parrandalarni xöjalikda yetiştirilgan ozuqalar asosida tölaqiymatli oziqlantirişni taşkil qiliş, ekologik toza tuxum yetiştiriş, tadqiqotning iqtisodiy samaradorligini aniqlaş evaziga işlab çiqarişga ma'qul parrandalarni urçitişni tavsiya etiş.

1-jadval. Parrandaxonalarda mikroiqlim körsatgiçlari

Parranda turi va yoşi	Havoning harorati °S		Nisbiy namligi, %	Havo harakati, m/sek	Çang miq-dori, mg/m	Zararli gazlar miqdori	
	Polda	Katakda	Karbonat angidrid %			Ammiak mg/m^3	
Katta yoşdagilar:							
Tovuq	12 – 16	20 – 18	60 – 70	0,3 – 0,6	5 – 8	0,15- 0,20	10,0
Jöjalar yoşi, kun							
1 – 30	31 – 24	20 – 18	60 – 70	0,2 – 0,5	2 – 5	0,2	10,0
31 – 60	18 – 16	18 – 16	60 – 70	0,2 – 0,5	2 – 5	0,2	10,0
61 – 70	16 – 14	16 – 14	60 – 70	0,2 – 0,5	2 – 5	0,2	10,0
71 – 150	16 – 14	37 – 35	60 – 70	0,2 – 0,5	2 – 5	0,2	10,0

1- jadval ma'lumotlari tahlili şuni körsatdiki. Hamma yoşdagi parrandalar saqlanadigan parrandaxonalarda yoz paytlarida havoning harorati + 30^{0}S dan oşmasligi, nisbiy namlik esa ba'zan tovuqlar uçun 75 %, gaça bölişi mumkun. Yarim oçiq binolarda mikroiqlim körsatkiçlari me'yorga keltirilmaydi.

Xulosa. Tovuqlarning saqlanuvçanligini saqlaş, parvarişlaş jarayonlarida belgilangan me'yorlarda şart-şaroitlar yaratilib, barça veterinariya, zootexniya qoidalariga rioya qiliş zarur. Bu esa galadagi tovuqlarni saqlanuvçanilgini oşiriş yöllaridan biri xisoblanadi. Köp hollarda yuqorida körsatilgan omillarni buzilişi natijasida tovuqlarning mahsuldorligiga ta'sir körsatişi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RÖYXATI

1. 1. Imomov Ş., K.Usmonov. Parranda çiqindilariga işlov beriş. // Özbekiston qishloq xo'jaligi – 2015 – № 8 – 35 bet.
2. 2. Rahmonov L.K. Parrandalarni asraş va oziqlantiriş texnologiyasining özига xosliklari. // Zooveterinariya, 2012. №2, 32-34 b
3. 3. Hamroqulov B. Parrandaçilikda tuxum işlab çiqariş samaradorligini oşiriş. // Özbekiston qişloq xöjaligi, 2012. №2.
4. 4. Клетикова Л. Изменение белково-минерального обмена в организме птицы. // Птицеводство, 2009, № 7, с. 29-30.

https://doi.org/10.66073/ReFocus-Conf/1311081